

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 1
Rotel 17

DOM
2010-10-05
Jönköping

Mål nr
T 3330-09

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Örebro tingsrätts dom den 18 november 2009 i mål T 4710-08, se bilaga A

KLAGANDE

Skinnmäster i Örebro AB, 556317-8721, Saluvägen 1, 703 75 Örebro

Ombud: advokaten Åsa Hjelte, Box 272, 701 45 Örebro

MOTPART

Diskrimineringsombudsmannen, 202100-6073, Box 3686, 103 59 Stockholm

Ombud: jur.kand. Laine Nõu Strömgen, Box 3686, 103 59 Stockholm

Biträde: Lars Thornberg, samma adress

SAKEN

Skadestånd

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Med ändring av tingsrättens dom ogillar hovrätten Diskrimineringsombudsmannens talan.

Med upphävande av vad tingrätten förordnat om rättegångskostnader förpliktar hovrätten Diskrimineringsombudsmannen att ersätta Skinnmäster i Örebro AB dess rättegångskostnader vid tingsrätten med (sjuttiotusentrehundrasextionio) 70 369 kr, utgörande ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för tingsrättens dom tills betalning sker.

Diskrimineringsombudsmannen förpliktas vidare att ersätta Skinnmäster i Örebro AB för rättegångskostnader i hovrätten med trettiosjutusenfemhundranittiosju (37 597) kr, utgörande ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.

Dok.Id 115510

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2223 550 02 Jönköping	Hovrättsgränd 4	036-15 65 00 E-post: gota.hovratt@dom.se www.gotahovratt.se	036-15 65 36	måndag – fredag 09:00-16:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Skinnmäster i Örebro Aktiefbolag (Skinnmäster) har yrkat att hovrätten ska ogilla Diskrimineringsombudsmannens (DO) talan, befria Skinnmäster från skyldigheten att utge ersättning för DO:s rättegångskostnader vid tingsrätten och förplikta DO att ersätta Skinnmästers rättegångskostnader där. Skinnmäster har i andra hand yrkat att de skadeståndsbelopp som tingsrätten har dömt ut ska sättas ned.

DO har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Parterna har i hovrätten åberopat samma grunder och omständigheter som vid tingsrätten. Samma skriftliga bevisning har åberopats som vid tingsrätten. Även i hovrätten har syn hållits. Tingsrättens ljud- och bildupptagningar av förhören med [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] har spelats upp liksom ljudupptagningen av förhöret med [REDACTED]

I anslutning till förhören har tillägsfrågor ställts till [REDACTED] och [REDACTED]. Tillägsförhöret med [REDACTED] har främst tagit sikte på vad som har anförts i tingsrättens dom sidan 12, de två sista meningarna i första stycket, nämligen att [REDACTED] [REDACTED] yttrande att kvinnorna kunde komma tillbaka vid ett senare tillfälle har uppfattats felaktigt av tingsrätten. [REDACTED] har framhållit att inte heller det han berättade vid tingsrätten har gett fog för en sådan tolkning som den som tingsrätten har gjort. – [REDACTED] har för sin del poängterat att hon inte använde ordet folkdräkt i sin fråga till [REDACTED]

Hovrätten gör följande bedömning.

Med diskriminering avses enligt 3 § då gällande diskrimineringslag (2003 års lag om förbud mot diskriminering) att en enskild person missgynnas genom att behandlas

sämre än någon annan om missgynnandet har samband med bl.a. etnisk tillhörighet. En jämförelse ska således göras med en annan person, verklig eller fiktiv, som befinner sig i en jämförbar situation. – Av samma paragraf framgår att med trakasserier avses ett uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband med bl.a. etnisk tillhörighet.

Som framgår av 21 § samma lag har DO inledningsvis att visa omständigheter som ger anledning anta att de fyra kvinnorna har blivit diskriminerade, respektive har utsatts för trakasserier. Lagstiftningen bygger på två EG-direktiv, dels direktivet mot etnisk diskriminering och dels det s.k. arbetslivsdirektivet (rådets direktiv 2000/43/EG respektive 2000/78/EG). Det har i förarbetena framhållits att EG-domstolens (nuvarande EU-domstolen) avgöranden är den främsta rättskällan när det gäller att tolka och tillämpa den nu aktuella bestämmelsen (se prop. 2002/03:65 s. 107). Domstolen i sin tur har uttalat att skyldigheten för svaranden att framlägga motbevisning förutsätter ett konstaterande av en presumtion om diskriminering då denna bygger på omständigheter som har styrkts (se EG-domstolens dom den 10 juli 2008 i mål C-54/07). I denna del förekommer således ingen bevislättning för DO, utan vanliga beviskrav gäller.

Bevisningen i målet består väsentligen av de uppgifter som har lämnats av [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED]. Samtliga har berättat på ett till synes trovärdigt sätt. De fyra kvinnornas uppgifter får ett visst stöd av den gjorda polisanmälan liksom av vad de har skrivit till DO. Vid tiden för tingsrättens bevisupptagning låg emellertid händelsen närmare tre år bakåt i tiden. Även i övrigt är förhållandena sådana att bevisningen får bedömas med försiktighet. Lika med tingsrätten finner hovrätten att ingendera sidans bevisning kan tillmätas avgörande betydelse.

Vid prövningen av om DO har uppfyllt sin bevisbörda i förevarande mål noterar hovrätten att det ostridigt är så att [REDACTED] redan under diskussionen med de fyra kvinnorna har nämnt att affären skulle stängas för lunch. Med hänsyn härtill och till vad hovrätten i övrigt har anfört om bevisningen finner hovrätten att DO, beträffande de omständigheter som DO har bevisbördan för, inte har förmått visa annat än att det inledningsvis har gått till så som [REDACTED] har hävdats om vad som föregick hans

vägran att släppa in [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] Utgångspunkten för bedömningen i fråga om diskriminering förekommit blir därmed att [REDACTED] vid ettiden på dagen har bestämt sig för att stänga sin butik för att ta en snabb lunch och posta några vykort, samt att han precis hade påbörjat denna stängningsprocedur när de fyra kvinnorna närmade sig butiken. Han har då uppgivit att det var stängt. Det har uppstått en upprörd diskussion kring stängningen. Kvinnorna har därefter inte blivit insläppta i butiken.

Första frågan blir således om även en annan person, som hade kommit till butiken vid 13-tiden en dag då [REDACTED] bestämt sig för att stänga butiken för lunch, också hade fått beskedet att butiken skulle stängas en stund men att det gick bra att återkomma vid ett senare tillfälle, eller om [REDACTED] då hade skjutit på lunchstängningen och släppt in den personen. DO har hävdatt att det är en allmän erfarenhetssats att affärsinnehavare, inte minst om de har en begränsad omsättning i sin rörelse, skulle släppa in fyra potentiella kunder och avvakta en stund med lunchpausen.

Som framgår av rättsfallet NJA 2006 s. 170 anses det möjligt att använda allmänna erfarenhetssatser vid den jämförelse som ska göras mellan den som påstås ha blivit diskriminerad och en annan person i en jämförlig situation. Allmänt sett brukar dock domstolar iaktta en stor försiktighet med att låta egna uppfattningar om hur personer brukar bete sig ligga till grund för bedömningen av ett mål. Det är för hovrätten okänt hur affärsinnehavare som är ensamma i butiken brukar agera i samband med lunchstängningar. Hovrätten anser sig därmed inte ha underlag för att anta att en affärsinnehavare, som har påbörjat proceduren att stänga för lunch, i vanliga fall skulle skjuta upp sina lunchplaner och släppa in potentiella kunder. Det framstår snarare som troligt att det är individuellt för enskilda affärsinnehavare, och att det också kan bero på t.ex. hur de potentiella kunderna reagerar på beskedet att man håller på att stänga för lunch. Någon sådan allmän erfarenhetssats som DO har hävdatt anser sig hovrätten således inte kunna tillämpa. – När det gäller hur just [REDACTED] brukar agera saknas andra uppgifter än de han själv lämnat, och de stöder inte DO:s talan.

Det framgår av utredningen att beskedet att det var stängt lämnades innan en irriterad diskussion utbröt. Det förhållandet att det uppstod en sådan diskussion kan därmed då

inte ge fog för antaganden om varför [REDACTED] stängde butiken i stället för att släppa in [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] särskilt som det är ostridigt att han under diskussionen har förklarat att de kunde komma tillbaka vid ett senare tillfälle.

Sammantaget finner hovrätten att DO inte har visat omständigheter som ger anledning anta att [REDACTED] på ett sätt som har samband med [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] etniska tillhörighet, har missgynnat dem eller utsatt dem för en sämre behandling än andra skulle ha behandlats i en jämförbar situation. DO:s talan i denna del ska därför ogillas.

Vad avser påståendet om trakasserier har DO på motsvarande sätt att visa omständigheter som ger anledning anta att [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] [REDACTED] har blivit trakasserade i diskrimineringslagens mening. Det ska enligt DO ha skett genom att [REDACTED] har skrikat åt dem och på ett nedlåtande sätt kommenterat deras klädsel. Med den bevisbörda som gäller är annat inte visat än att det har uppstått en upprörd diskussion, en diskussion där bägge sidor har varit irriterade, att kvinnorna bl.a. har beskyllt [REDACTED] för att vara rasist och inte släppa in dem för att de är romer och bar dräkter, och att [REDACTED] då har svarat att de var välkomna tillbaka i sina folkdräkter vid ett senare tillfälle. Enligt hovrättens bedömning framstår ordalydelsen i sig, dvs. att i svaret använda ordet folkdräkt, inte som nedsättande. Avgörande är i stället på vilket sätt detta har uttalats, och om det är de inblandade personerna oense. Enbart det ostridiga förhållandet att det har uppstått en ömsesidig irriterad diskussion, där ordet folkdräkt har använts, utgör enligt hovrättens bedömning inte tillräckliga omständigheter för att göra det antagligt att en skadeståndsgrundande kränkning har skett. DO har då inte heller i denna del förmått uppfylla sin bevisbörda och även i denna del ska DO:s talan ogillas.

Vid denna utgång ska tingsrättens dom ändras såväl i sak som i fråga om rättegångskostnader. Vad Skinnmäster har yrkat vid tingsrätten och i hovrätten har av DO vitsordats som skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast den 2 november 2010.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Mats Lundeholm, hovrättsrådet Ingrid Engqvist Lunning (referent), f.d. hovrättsrådet Lars Holm och tf. hovrättsassessorn Carl Winnberg.

Skiljaktig mening av Ingrid Engqvist Lunning, se bilaga till protokollet